

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев уз 3/2019
20.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ирена Стојадиновић, адвокат из ..., против туженог Завод за хитну медицинску помоћ у Нишу, чији је пуномоћник Тања Савић, адвокат из ..., ради заштите у вези са узбуњивањем, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж уз 7/19 од 10.06.2019. године, у седници одржаној дана 20.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж уз 7/19 од 10.06.2019. године и пресуда Вишег суда у Нишу П уз 4/18 од 27.02.2019. године, тако што се делимично усваја тужбени захтев, па се:

- **утврђује** да је тужени Завод за хитну медицинску помоћ у Нишу према тужиоцу АА из ... предузео штетну радњу у вези са узбуњивањем, на тај начин што је пријаву узбуњивача – тужиоца поставио на све четири огласне табле у просторијама туженог, због чега је тужилац био изложен шиканирањима, претњама, називан погрдним именима,

- **налаже** туженом да отклони последице штетње радње на тај начин што ће скинути пријаву тужиоца са огласне табле у року од 15 дана,

- **забрањује** туженом вршење и понављање штетне радње,

- **обавезује** тужени да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете износ од 50.000,00 динара за претрпљени страх и износ од 80.000,00 динара за душевне болове због повреде части и угледа, са законском затезном каматом од 27.02.2019.године до исплате,

- **наређује** објављивање ове пресуде у најтиражнијем локалном јавном гласилу, о трошку туженог,

- **обавезује** тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 206.700,00 динара и овог ревизијског поступка у износу од 81.000,00 динара, у року од 15 дана, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате,

а у преосталом ревизија одбија као неоснована.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П уз 4/18 од 27.02.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужени према њему предузео штетну радњу у вези са узбуњивањем, на тај начин што је пријаву узбуњивача – тужиоца поставио на све четири огласне табле у просторијама туженог, због чега је био изложен сталним шиканирањима од стране њему непознатих лица путем телефонских позива, путем писмена која су остављана на огласне табле туженог, у којима су му упућиване претње, назван је цинкарошем, мутиводом и другим погрдним именима и добијао претње да ће остати без посла, те да се наложи туженом да отклони последице штетне радње на тај начин што ће скинути пријаву тужиоца са огласне табле у року од 15 дана и да се забрани туженом вршење и понављање штетне радње. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете плати износ од 100.000,00 динара за претрпљени страх и износ од 99.000,00 динара за душевне болове због повреде части и угледа, са законском затезном каматом од дана доношења пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се нареди објављивање ове пресуде у јавном гласилу „Блиц“ новине, о трошку туженог. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 11.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, као и износ од 6.900,00 динара на име таксе за одговор на тужбу.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж уз 7/19 од 10.06.2019. године, одбијена је жалба тужиоца као неоснована и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 87/18), и нашао да је ревизија основана у наводима о погрешној примени материјалног права.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из члана 374. став 1. ЗПП, јер другостепени суд у поступку одлучивања о жалби није погрешно применио коју одредбу овог закона од утицаја на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог, на радном месту Тужилац је 24.01.2017. године Министарству здравља – Сектору за инспекције послова – Одељење за здравствену инспекцију Одсек Ниш, поднео пријаву због кршења радноправних прописа у погледу радног ангажовања једног од запослених од стране туженог послодавца, непоштовања законске процедуре код расписивања конкурса за нова радна места и других неправилности. У том писмену, које је својеручно потписао, тужилац се позвао на

члан 10. Закона о заштити узбуњивача. Том одредбом је прописана забрана заштите података о личности узбуњивача. Директор туженог је упознат са пријавом коју је тужилац поднео, дошао је у посед пријаве и пријава је истакнута на све четири огласне табле у просторијама туженог, уз пропратно обавештење, потписано од стране директора, у коме је наведено да имајући у виду принцип транспарентности, достављена је на увид запосленима пријава узбуњивача. Према налазу и мишљењу вештака неуропсихијатра, тужилац је обелодањивање улоге спољашњег узбуњивача од стране туженог доживео као неправедну радњу, која му је пореметила животну позицију и општу животну активност, због чега му је постављена дијагноза Ф 43, што представља акутну реакцију на стрес и реакцију прилагођавања, па му је као терапија преписано да користи лек за спавање и антидепресив у вечерњим сатима.

При тако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су закључили да у конкретном случају тужилац није учинио вероватним да је према њему од стране туженог послодавца предузета штетња радња, која је за последицу имала његово стављање у неповољнији положај управо са узбуњивањем. Закључак је образложен тиме да се тужилац изјаснио да му је било познато да је код туженог именовано лице за пријем информација и вођење поступка у вези са узбуњивањем, а коме се претходно није обратио, да тужилац није стављен у неповољнији положај након објављивања пријаве, већ је консултован од стране директора око распоређивања за одређени терен и његов је предлог уважен, да је од стране Одељења за здравствену инспекцију од 09.02.2017. године обавештен да се његова представка не односи на инспекцију рада и надлежност тог органа и да тужилац није доказао да су за њега наступили штетне последице због поднете и објављене пријаве.

Врховни касациони суд је оценио да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Закон о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“ број 128/14) дефинише у члану 2. став 1. под тачком 1) појам узбуњивања, у члану 12 врсте узбуњивања, као унутрашње узбуњивање, спољашње узбуњивање и узбуњивање јавности, при чему се ове врсте узбуњивања међусобно не искључују, а за све једнако важе опште одредбе о праву на заштиту, прописане у члановима 3. - 11. наведеног закона. Тужилац је предузео радњу спољашњег узбуњивања у смислу члана 12. став 3. наведеног закона. Чланом 18. прописано је да поступак спољашњег узбуњивања започиње достављањем информација овлашћеном органу (став 1.). Ако узбуњивач није дао сагласност да се његов идентитет открије, овлашћени орган који је примио обавештење од узбуњивача, а није надлежан за поступање, дужан је да пре прослеђивања тог обавештења надлежном органу претходно затражи сагласност узбуњивача да се његов идентитет открије, ако законом није прописано другачије (став 6.). Заштита идентитета узбуњивача је прописана и у општим одредбама о узбуњивању и праву на заштиту, наведеног закона, у супрот којима је тужени поступио, кршећи забрану заштите података о личности узбуњивача прописане у члану 10. наведеног закона.

Одредбом члана 10. истог закона, прописано је да лице које је овлашћено за пријем информација дужно је да штити податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, осим

ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података, а у складу са законом који уређује заштиту података о личности (став 1.). Ставом 2. истог члана, прописано је да свако лице које сазна податке из става 1. овог члана, дужно је да штити те податке. Ставом 6. прописано је да подаци из става 1. овог члана не смеју се саопштити лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

По оцени Врховног касационог суда, радњама туженог као послодавца који је објавио пријаву запосленог упућену државном органу, као предузету радњу спољашњег узбуњивања, причињена је штета тужиоцу. Чињеницом да је пријава снабдевена потписом и подацима о подносиоцу, истакнута на све четири огласне табле код туженог, откривен је идентитет тужиоца као спољашњег узбуњивача, управо у његовом радном окружењу, што је изван сумње представљало извор душевне патње тужиоца због трпљених непријатности, нелагоде, погрда, дистанцирања других и стрепње од реакција и спочитаваних претњи и ризика. Истицање пријаве на огласним таблама туженог заједно са обавештењем које је директор потписао, учињено је са намером да се нашкоди узбуњивачу – тужиоцу, да се према њему изазове негативна реакција других запослених у радном окружењу. На тај начин је тужилац стављен у неповољнији положај у односу на друге запослене, јер је после низа година проведених на раду код туженог, угрожен његов мир и интегритет у радној и животној средини.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд налази да тужилац остварује право на судску заштиту по члану 23. и члану 26. Закона и заштити узбуњивача, која се пружа усвајањем основаног захтева за утврђење да је тужени према тужиоцу као узбуњивачу предузео одређену штетну радњу, изрицање забране вршења и понављања штетне радње, налагање уклањања последица штетне радње, досуду одговарајуће накнаде нематеријалне штете и објављивање изреке пресуде у средству јавног информисања, о трошку туженог. Имајући у виду начин предузимања штетне радње, довољним је оцењено утврђење да је тужени конкретну радњу предузео као штетну према узбуњивачу, налагање уклањања тужиоцевог писмена са огласне табле, забране вршења и понављања штетне радње према тужиоцу као узбуњивачу, објављивање изреке пресуде у локалном јавном гласилу, примерено околностима конкретног случаја и кругу доступности информација у средини у којој тужилац живи и ради, те обавезивање туженог да тужиоцу исплати одговарајућу новчану накнаду за проузроковану нематеријалну штету, чија се висина одређује применом члана 200. Закона о облигационим односима. Према утврђеном путем вештачења о манифестацијама, интензитету и трајању тужиоцевих трпљења због очитоване повреде његовог психичког интегритета, части и угледа и изазваног страха, по оцени Врховног касационог суда, у складу са критеријумима прописаним за одређивање висине накнаде нематеријалне штете, тужиоцу припада накнада по траженим видовима нематеријалне штете у износу од 50.000,00 динара за претрпљени страх и износу од 80.000,00 динара за душевне болове због повреде части и угледа. У преосталом делу тужбени захтев није основан.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. и члана 414. став 1. ЗПП, а на основу члана 165. став 2. ЗПП одлучује о трошковима целог поступка.

Како је тужилац успео у спору у претежном делу, применом члана 153. став 3. ЗПП тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка: за састав тужбе и поднеска од 24.10.2018.године по 6000,00 динара, заступања на 11 одржаних рочишта по 7.500,00 динара и 4 неодржана по 4.500,00 динара, састав две жалбе по 12.000,00 динара, вештачење 15.000,00 динара, таксе на тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду по 13.800,00 динара, што износи укупно 206.700,00 динара оправдано насталих трошкова до овог ревизијског поступка. За поступак по ревизији тужиоцу припада за састав ревизије 12.000,00 динара, таксу на ревизију 27.600,00 динара, таксу на одлуку по ревизији 41.400,00 динара, укупно 81.000,00 динара.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић